

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 211. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 12-го вересня 1939.

No. 211. Jersey City, N. J., Tuesday, September 12, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Ред. „Свобода“: Bergen 4-0237. — Тел. У. Н. Консул: Bergen 4-1018. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

СКЛИКАННЯ КОНГРЕСУ В НАЙБЛИЖЧИХ ДНЯХ

ВАШИНГТОН. — В урядових колах є тої думки, що президент Рузвельт скличе ще того тижня надзвичайну сесію конгресу. Головною ціллю тої сесії буде переглянути теперішній нейтралістський акт і його змінити. Та президент побоюється, що серед противників зміни буде таке завзяття, що вони готові розділити конгрес і викликати за границю війну, начеб Америка була розсварена. Президент є тої думки, що заява цілковитої нейтральності з боку Америки заохотила Німеччину до наступу. Противники зміни нейтралістського закону бояться, що коли президент дістане право погрожувати фашистським краєм, він остаточно таки доведе до того, що Америка мусітиме вступити до війни.

ПОТРЕБА ЄДНОСТІ.

ВАШИНГТОН. — Щоб не завогнювати розбіжностей поміж Республіканською і Демократичною Партією в сучасний пор, президент Рузвельт повідомив жіночий відділ Демократичної Партії, що не буде говорити на їх „демократичні дні“. Говорячи на тім дні, президент мусів би критикувати Республіканську Партію, а виказувати добрі сторінки своєї адміністрації. В теперішню пору це небажане.

СВІТОВА ВИСТАВА НА ЧЕРГОВИЙ РІК.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт видав заклики до всіх націй, які беруть участь у Світовій Виставі, щоб вони не відтягували своїх вистав на черговий рік. Президент підкреслив, що в нинішніх воєнних часах саме такі вистави дають народам нагоду схотіти разом і плекати добросусідського духа. Проте деякі держави збирають свої вистави, а то тому, що мають клопоти з робітничими юніями.

НАСЛІДКИ ПРОГЛОШЕННЯ ВІЙНИ В КАНАДІ.

ОТАВА. — Після офіційного проголошення війни Німеччини Канадський уряд видав розпорядження, що до Канади далі можуть вільно вїжджати всі громадяни, крім німецьких. Головно американські громадяни можуть вїздити до Канади так само вільно, як передтим.

ЗАБАВА ДЛЯ ЛЮДЕЙ.

НЬЮ ЙОРК. — Заходами заряду міста Нью Йорку в публичних місцях Нью Йорку, починаючи від 1 жовтня, будуть відбуватись музичні концерти, в яких братимуть участь найкращі оркестри Америки, знамениті диригенти і композитори. Завдання тих концертів, як пояснюють їх ініціатори, є розвіяти смуток населення з причини виходу війни в Європі.

ЗБИРАЮТЬ ГРОШІ ДЛЯ ДЕЛЕГАТІВ „ПАКС РОМАНА“.

ВАШИНГТОН. — Католицькі кола почали збірку грошей, \$8,000, потрібних для делегатів війни за гріш „Пакс Романа“, що внаслідок війни застрягли у Вашингтоні. Серед потребуючих є також два українці. Потребуючі делегати знайшлися в клопотах тому, що ті поверотні корабельні карти, які вони мали, внаслідок війни стали непридатними. Вони мусять купувати нові і то далеко довшою дорогою.

ПРОПОНУЮТЬ МІЛІТАРНИЙ ВИШКІ „СІ СІ СІ“.

ВАШИНГТОН. — Сивілієн Консервейшен Кемп, до якого входять хлопці головно вбогих родочів, зачне небавом своїх членів вишколювати у воєнній ділі. Так рішено в урядових колах. Однак цей вишкіл буде добровільний, а то тому, щоб не виходило, що на випадок війни й покликання тих членів до війська лише діти вбогих нестимуть на собі тягар фронтової війни.

ВАЖНЕ ХЕМІЧНЕ ВІДКРИТТЯ.

БОСТОН. — Проф. Джордж Калінгер з Дітройту заявив перед Хемічним Товариством, що йому вдалось відкрити хемічну субстанцію, яка має вплив на такі делікатні хемічні процеси, як ферментація вина й інших алькогольних напій, що дотепер тривало роками. Він висловив надію, що це відкриття вдасться застосувати в практиці.

Інші вчені заявили, що вдалось їм винайти новий матеріал, яким знаменито можна буде застосувати природний шовк. З цього матеріалу можна буде виробити найтонші речі, головно жіночі панчохи, які будуть триваліші, будуть опиратись краще воді, а навіть не чіпатимуться їх вогонь.

ЯПОНСЬКІ ЛЕТУНИ В НЬЮ-ОРК.

НЬЮ-ОРК. — Минулої неділі зупинились на летунським майдані в Нью-Йорку японські летуни, які в своїм літаку пустились довкола світу в цілі скріплення дружніх відносин з їхнім краєм. Вони перелетіли Північ, прибули до Каліфорнії, а звідтам перелетіли континент і прибули до Нью-Йорку. Звідсіля мали далі летіти до Європи. Та внаслідок війни вони удались до країв Південної Америки.

ПРАВДА ПРО „РЕВОЛЮЦІЮ В СУДБУРАХ“.

В ч. 195 „Свободи“ з 23. серпня була поміщена новинка п. з. „Револуція в Судбурах“. Новинку взято з гетьманського часопису „Український Робітник“, що виходить у Торонті Канадський „Новий Шлях“ помістив кілька вичерпних дописів, якими вивисив цю справу. Тут передруковуємо офіційне висноження, яке було поміщене в „Новім Шляху“ з 27. липня б. р., а яке звучить ось так:

Опрокидаємо злочинну провокацію.

У часописі „УРобітник“ в Торонті з 7-го липня д. р., ч. 27, на першій сторінці появилася новинка під загл.: „Револуція у Судбурах“. У цій новинці було надмірено, що на пікніку УНО була велика бійка, якої Судбори ще не бачили і що в цій бійці „п'ятьох унівців сильно побити, а один... лежить в шпиталі“.

Щоби цей допис не вводив у блуд громадянства, на оцьому місці складаємо заяву, що на згаданому пікніку не було жадної бійки між членами УНО і ніхто тим самим не був побитий ані в шпиталі не лежав.

Наскільки дописувачеві до „УРобітника“ послужив випадок „будучація“ незнання типами в цілі грабунку, то він повинен був, коли хотів подати новинку, написати правду, а не звязувати нещастя невинної жертви з поборюванням організації УНО. Повинен був написати, що напад цей стався не в неділю на пікніку, а в суботу перед 12-тою годиною вночі.

Можна не любити когось, але не можна використовувати нещастя людини для своїх цілей. Людина, якої завданням було співчувати в нещастю братові, або з цього нещастя сміється, або перекурчує його, не є людиною. Про це найкраще говорить згадана новинка, якої зміст переповнений ненавистю і злобою, чого кожна культурна людина стидається.

Кидаемо тих кілька слів для читачів „УРобітника“ хай і вони довідаються, якими методами воюють дописувачі разом з редактором „УРобітника“. Запевнимо пана редактора і дописувача, що такі методи провокаційними „новинками“ пошкодять собі, а ніколи нам. Стверджуємо брехню і журналістичної етики у цих людей. Осталась у них сама ненависть і злоба!

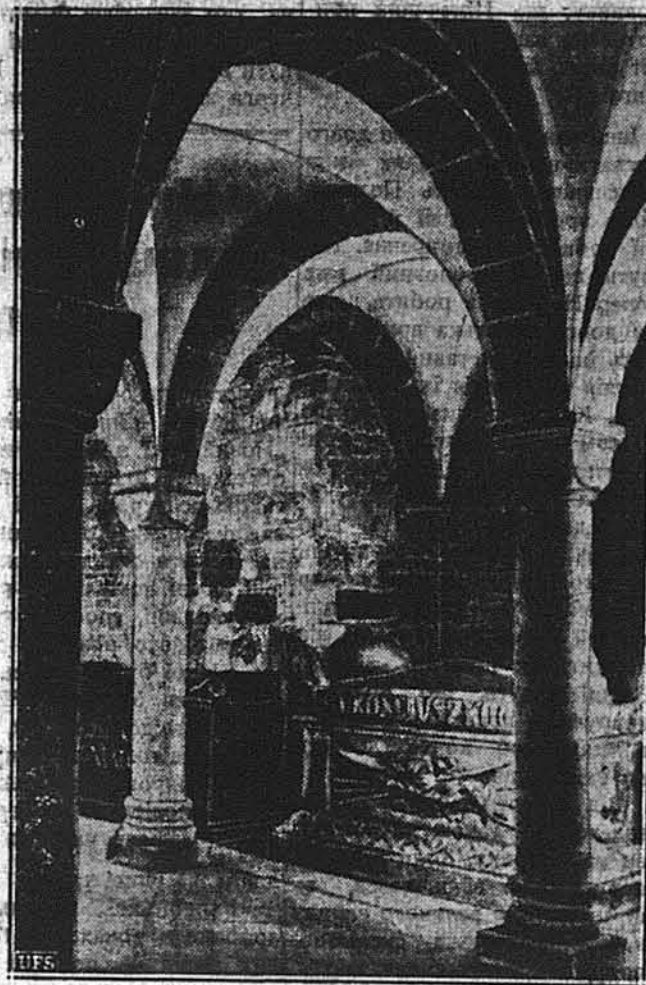
Заряд Філії УНО в Судбурах, Онт.

МУЗЕЙ РЕЛІГІЙНОГО МИСТЕЦТВА.

В Ліоні відбулося вчорішнє відкриття Музею Релігійного Мистецтва. Характеристичне, що президентом тієї вчорішньої церемонії був Еріо.

ЗГОРИЛИ 42 ВІВЦІ.

Підчас бурі, що переходила 27. червня над с. Губянками, внаслідок пана рід у селі Г. Мельниківсько-го. Від удару грому згоріла хата, стодала й 42 вівці та господарське приладдя.

НАШІШТИ СКЛАДАЮТЬ ШАНУ.

Середина Вавельського Замку в Кракові, де німецькі генерали зложили шану польським жовнірам-героям. На снітливій бачимо направо гробницю Костюшка.

ХВАЛИМО МУЖВУ НІМЕЦЬКОЇ СУБМАРИНИ.

З Коб (Ірландія) пишуть: Німецька субмарина затопила англійський корабель „Оліврейв“, вівзавши наперед капітана і мужву опустити корабель та перейти до лодок. Субмарина осталась при лодках 9 годин, поки не появилася американський корабель і не забрав капітана і мужву.

ПОЛЬСЬКА АРМІЯ ШЕ ЗАХОВАНА.

З Парижу доносять: Дух польської армії добрий. І вона зможе ще поставити німцям опір. Значить, що треба ще надіятись великого бою. Так думають французи і кажуть, що від вислуди того бою буде залежати, чи німці зможуть посунутись далі на схід.

ЖЕРТВИ ГРОМІВ.

На полі в Богатківцях, пов. Підгайці, грим убив 35-літнього селянина Станіслава Возняка та поразив його жінку, яка має спаралізовані ноги. Підчас бурі ударив грим у хату Григорія Мельниківсько-го в Губянках, пов. Збарж. Від грому згоріли будинки з живим інвентарем та 42 вівціми і домашнім уладженням вартості до 2,000 зл. — Вночі 27 червня буря перейшла над Равою Руською, підчас якої вітер поломив дерева в садах і перекинув два стовпи з електричними провадами. В селі Десятині, пов. Рава-Руска, грим ударив у хату Процька Шарка, що згоріла до тла.

ДЕ ВПЕРШЕ ВЖИЛИ НАЗВИ „АМЕРИКА“?

До цієї заслуги почувається Французьке місто Сен-Діє, де 1507 року появилася праця „Cosmographie introductio“, в якій вперше вживається назва „Америка“.

ЗА НАМАГАННЯ ПІДПАЛ ОСЕЛІ КОЛЬОНІСТІВ У ПЕРЕМІШЛЯНИЦІНІ.

В понеділок, 26. червня, коло год. 11-тої вночі, 12 невідомих осіб прибули до колонії у Плетениччах, пов. Перемішляниці, що її саме тепер будували. Напасники підстріляли нічного сторожа Станіслава Індзіняка з Плетенич, опісля підпалили нововибудовану стодалу і хату, обливаючи її нафтою. Хату згоріла до тла, стодала, частина хати і будівельний матеріал, вартості 7,000 зл. Опісля напасники облили нафтою 6 дальших будинків, але не встигли їх підпалити, бо їх сполошили теслі, які спали в одному з будинків. Один з теслів віддав багато стрілів з револьверу. Палії втекли, густо відстрілюючи, залишаючи на місці баньку і пляшки з нафтою. Влада веде енергійне слідство.

НЕ ХОЧУТЬ ГРОШЕЙ.

Д-р Томас Робертсон, інспектор Індійських Агенцій у Реджайні, доносить, що індіанці на резерві Літл Пайн у північно-західній Саскачевані відмовились брати платню по одному доларові на день за чищення корів на резерві. Вони кажуть, що це забагато. Справу полагоджено так, що індіанці дістануть потрібні провіянти і чотири долари на місяць на однію, що внісє по 65 ц. на день. Індіанці чуються щасливими.

ГОРЯТЬ ЛІСИ.

На советсько-фінляндському пограниччі по советській стороні на просторі 60 км. від кількох днів горять ліси. Тому, що побиюються, що пожежа поширюється на фінляндську сторону, фінляндські пожежники копають здовж кордону охоронні рови і роблять провали.

В НАПРЯМІ НА ЗАХІДНЮ УКРАЇНУ — З НІМЕЦЬКОГО І СОВЕТСЬКОГО БОКУ

ЯСІНЯ (Карпатська Україна). — Американський кореспондент подає з Ясеня через Будапешт, що німецька армія, яка вийшла з Словаччини, вже вступила на територію Західної України, що є під Польщею, і наступає в напрямі української столиці Львова та румунсько-польської границі, щоб таким чином відтяти польським уступаючим військам вступ на територію Румунії. Кореспондент подає далі, що Румунія затривожена тими подіями, бо й Совети згромаджують значні сили над советсько-польською границею.

СОВЕТИ МОБІЛІЗУЮТЬ РЕЗЕРВИ.

МОСКВА. — Совети покликали до служби в Червоній Армії резерви з України і Білорусі, а далі воєнних округ Ленінграду, Москви, Калініна й Орела.

СОВЕТИ ПОЗДОРОВЛЯЮТЬ НІМЕЧЧИНУ З ПЕРЕМОГОЮ.

БЕРЛІН. — Американська пресова агенція подає, що є позначки, що такі є справжні тісні порозуміння між Советами і Німеччиною. Советське верховне військо командувача висловило німецькій верхній команді поздоровлення за стратегію і воєнні успіхи в Польщі. Кажуть у Берліні, що коли Совети заангажувались активно у війну з Польщею, то будуть вимагати за те прилучення до Советів українських земель, що є тепер під Польщею. Але те саме німецьке джерело подає далі, що сумнівається в те, щоб Совети перестали бути нейтральними. Нимбільше, що як нейтральні можуть доставчувати Німеччині все, чого їй треба.

БЕРЛІН ПРО ЗАХІДНЮ УКРАЇНУ.

БЕРЛІН. — Німецька преса висмієє тих знавців, що твердять, що Польща має довкола Львова чи на західній українських землях більшу силу, а якими зможе ставити опір наступаючим німецьким військам. Німецька преса підкреслює, що німецькій війська вже ввійшли на західню українську землю і є віддалені на яких 90 миль від Львова, столиці Західної України. Між рядками є ще й натяки на те, що Західна Україна готова дістати „певний рід незалежності“, або бути прилученою „до сусідньої великої потуги“, себто до Советів.

ЗАІХАЛИ АЖ НА ПОКУТТЯ.

СНЯТИН (Галичина). — Американський кореспондент подають, що американський амбасадор Білл, як і інші чужинецькі представники, що переїхали з Варшави до Люблина, були змушені далі втікати і опинились тепер у Галичині, на Покутті.

ДЕ Є ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД?

БЕРЛІН. — Німецькі часописи подають, що польський уряд вивіх з Люблина, але певно не знає, де примістився. Одні кажуть, що переїхав до Львова, а другі, що аж до Крем'яниці на Волині, що положений усього 20 миль від советської границі.

ГЕРІНГ ПРО УКРАЇНУ.

БЕРЛІН. — У своїй промові до робітників маршал Герінг висмівав тих, що голосили, що Німеччина хоче загарбати Україну, Румунію, Мадярчину чи Польщу.

ЛЬВІВ — ДРУГА ВАРШАВА.

ЛЬВІВ. — Львівське радіо стало тепер офіційним і мабує єдиноким радіовим речником польської армії й польського уряду. Воно запевняє, що Варшава переміниться у тверду, якої німці ніколи не здобудуть. Такою самою твердиною має стати також і Львів, у якому ціле населення, включно до жінок і дітей, має стати до оборони. Радіо запевняє поляків, що німці забираються з великими втратами з варшавських передмість та ще раз підкреслює, що польки борються як тигриці.

ВІРУЮТЬ У НОВЕ „ЧУДО НАД ВИСЛОЮ“.

ЛЬВІВ. — Львівське радіо подає, що хоч німці раз-у-раз бомбардують Варшаву, населення далі вірить у нове „чудо над Вислою“, збирається масами над Вислою і молиться до Ченстоховської Матері Божої, якої чудотворний образ є тепер під німецькою владою.

НА ЗАХОДІ — БЕЗ ЗМІН.

ПАРИЖ. — Німецькі війська розпочали наступ, що тривав 24 години. Були завязті бої, але не зайшли ніякі поважніші зміни. В деяких місцях французько-англійські війська ліпили вперед, а на інших місцях удержались на давніших занятих становищах.

СКИДАЮТЬ ВИНУ НА СМІГЛОГО-РИДЗА.

ПАРИЖ. — Французький й англійський військові знавці дораджують польському командувачу не зводити на західі з німцями боїв, а всі сили зібрати у відповідніших для бою місцях. Того не послухав Сміглі-Ридз, бо не доцінював сили німецької воєнної техніки.

"СВОБОДА" (LIBERTY).

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. "Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Комоз: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВІД ФРАЗ ДО ДІЙНОСТІ

Коли тепер чуємо про війну в Європі, то дуже часто пояснюють нам через радіо, в театрах рухомих образів, коли передають відомості про воєнні події, чи теж у пресі, що отсе йде боротьба за два принципи: демократичний і тоталітарний. Під тим останнім ось та пропаганда розуміла передшє головні фашизм і нацизм. Але тепер, як Совети закінчили договір з Німеччиною, вже не чути про Совети як ті, що стоять у ряді з оборонцями демократії. З цього ми задоволені. Це вже поступ. Знову тепер, коли приглядаємося до сторін, які змагаються, то, виключивши Польщу, можемо твердити, що станули проти себе два табори: демократичний і нацистичний. Та питання, чи дійсно ті два табори зачали задля ідеї й високих принципів, чи задля чогось іншого.

Хто визнається хоч трохи в європейських відносинах, той мусить погодитися з тим, що в Європі змагаються не так ідеї демократії й тоталітаризму, як — ідеї імперіалістичні. Змагаються потуги за панування над Європою, чи навіть над світом. Іде за панування над землею і її скарбами. Іде про матерію, а не ідею. Бо Англія і Франція не борються на ділі з нацизмом як таким, а тільки з гітлеризмом, чи німечьким урядом, що змагаються до поширення території й впливів Німеччини, щоб вона стала рішальною, світовою потугою, чи може запанувала над Європою.

Нам здається, що в тій війні, як і в минулій світовій війні, йде не за перемогу демократії, а за владу, за те, хто має панувати. Ось тому, українцям треба вважати, щоб ні тепер, ні пізніше, не дати себе лапати на солодкі й приманливі клічі. Де ми не жили, і хто до нас не приговорював би, хай не говорять до нас гарними фразами цієї чи іншої політичної чи ідеологічної закраски, але фактами. Бо інакше грубо за те заплатимо. Так, як за те платили в минулому.

Ми не маємо тепер права нікому в Європі довіряти. Значить, ні одній з воюючих потуг. Не можемо нікому з них вірити на слово, на якусь обіцянку. А мусимо вимагати реальної розв'язки української справи.

Можливо, що в тій хвилині ми ще слабкі. Можливо, що й тепер ще нашого голосу не дочуватимуть. Та хай це нас не зражує. Українська справа мусить виринути наверх. І не може бути ніякої серйозної розмови про полагодування європейських конфліктів та про замирення Європи, коли не буде видвинутий план полагоди української справи. Україна буде завжди давити кожного окупанта українських земель, як вона давить його тепер. І завжди буде тим чинником, який буде його розкладати. Ось тому не даваймо себе зводити гарним кличем, а домагаймося від усіх — пошанування права українського народу на вільне й самостійне життя. Це є та дійсність, від якої не можемо уступити — ні перед демократичними державами, ні перед тоталітар-

**ЄВРОПЕЙСЬКА ВІЙНА
І АМЕРИКА**

Тяжко наперед угадати, як саме будуть розвиватися події в Європі і в Америці. Не знати навіть, чи війна в Європі потребає довго, чи ні. Де-хто каже, що війна триватиме роками, бо Англія і Франція не зможуть узяти Німеччину приступом. Вони будуть старатися вичерпати її з сирівців і виморити голодом, подібно як у минулій світовій війні. А недавно німецька пресова агенція подала таку новину, що Німеччина приготувана навіть і на десять літ війни, коли того захоче Англія.

Інші кажуть, що війна довго тривати не буде. Бо як лиш Німеччина захопить Польщу, вона зробить Англії й Франції пропозиції замирення. Кажуть, що ті пропозиції вже тепер Німеччина робить, але як довго польська армія ставитиме сякий такий опір, то Англія й Франція їх відкидають. Колиб польська армія цілком зліквідована, то тоді втратив би сенс дальша боротьба. І всі погодяться. Кажуть далі, що колиб і тоді Англія та Франція не хотіли на мир згодитися, то Гітлер заключить із Советами мілітарний союз. Той союз він держить як останній "адут". Вкінці кажуть, що Мусоліні напружено працює в тому напрямку, щоб конче довести до замирення.

Від довгої війни в Європі залежатиме також вплив війни на Америку. Коли війна за пару місяців закінчиться, то це не матиме великого впливу на американське суспільно-політичне й економічне життя. Але коли війна потребає довго, то це матиме дуже великий вплив.

Цей вплив, загальною казучи, буде дуже подібний до того, що його мала на Америку остання світова війна. В Америці розпочинається великий бізнесовий рух. Фабрики піchnуть напружено працювати, щоб доставити для воюючих сторін різних потрібних артикулів, як амуніції, гармат, криків, повзів, літаків, одягу, ліків, харчів і т. п. Робтники значуть більше заробляти. В рух підуть великі капітали і в той спосіб повстане частинна інфляція, яка обнищить купуну вартість долара і піднесе на все ціни. Вже нині на біржі відбуваються цілі бурі, підчас яких мільйони уділів змінюють власників. Деякі уділи підскочили до 20 пунктів. Головно ті, які представляють фабрики зброї й аму-

ніції. А кожний уділ, як відомо, це частинка власності даної фабрики, чи підприємства. Коли вартість уділів зростає, то зростає вартість цілого підприємства.

Під оглядом свободи, то так виглядає, що зпочатку свобода не дуже потерпить. Збільшуть тліти свою чуйність поліція і федеральні агенти над діяльністю різних шпигунів і саботажників. Та чим довше буде вестися війна, тим завагіше будуть старатися європейські краї втягнути в неї й Америку. Це з черги змушуватиме уряд до

обмеження діяльності різних організацій і осіб. Може прийти і до того, що згодом заведуть цензуру на газети, радіо і прилюдні зібрання та промови.

Цензуру цілком певно заведуть, колиб Америка вступила до війни. Чи вступить вона? — важко сказати. Загальна американська думка є нині проти війни. Бо всі американці ще дуже добре пам'ятають попередню війну і незадоволені Європою довго. Та цей настрій може змінитися. Модерна пропаганда може довести чудеса. На всякий випадок правдоподібно є те, що до нових президентських виборів Америка не залпається до війни. Можливість зросте по президентських виборах.

**Уже можемо вести
доцільну українську
політику**

Застановляючись над тим, чи буде війна, львівський "Новий Час" з 23. серпня б. р. обговорює в дозволений польською цензурою формі дуже важну справу. Хочє відповісти на те, чи з огляду на назріваючі важні конфлікти в світі ми, українці, спосібні повести тепер дійсно розумну політику, з якої булаб дійсна користь для України. Часопис приходить до висновку, що так. А це головню тому, що вже й широкі українські маси стали політично дозрілими. Про ці справи читаємо в згаданій часописі таке:

Українське громадянство зробило в роках цих бурхливих подій — поважні поступки, саме під впливом досвідів та обсервацій у політиці внутрішній і закордонній. Воно, під оглядом способу сприйняття й реагування на політичні явища, вже зовсім не тесаме, яке було, напр., перед 1935 р. Воно стало політично зріліше, спокійніше й критичніше, хоч рівночасно постійніше й твердше, та консеквентніше в своїх національно-політичних поглядах і своїх політичних акціях. Що найважливіше, це те, що українське громадянство дозріває політично — в своїй масі.

Бож вкінці в нас здають собі добрі справу з ріжницю між принциповістю політики й політичною тактикою. Здають собі справу з політики на дальшу й ближчу мету, з політичними програмами — максимальною й мінімальною, з програм засадничих і буденно-практичних т. зв. негайних

програм ("зофортпрограми"). Для українського загалу не є вже ніякою невідальщиною тактична еластичність політики, що рахується не тільки з вимогами національного інтересу, але й з політичною спроможністю реалізації програм в даній конюнктурі.

Високоцінним здобутком в українському політичному думанні є, далі, вміння вичити політичний реалізм, що так часто в нас був прислонюваний чи навіть усунуваний політичним традиціоналізмом, не завжди в пору стосованим, романтичною буйністю і... політикою виключно "принципових" декларацій.

З якоюж метою реєструємо ці додатні перемиї в способі політичного думання й самого політування українського загалу? Не для самого ствердження, ані для компліменту. Хочемо вказати, як перейшла важні етапи й є вже на тій, бодай півметі, де вже можна дозволити собі, без страху комплікацій, вести доцільну українську політику, кермовану політичним раціоналізмом, а не емоціями, холодним розумом, а не ескалатцією, коротко — політику навіть т. зв. непопулярну, але в своїх засновках оправдану й щодо сподіваних успіхів — дуже правдоподібно. Сьогодні можна вже обороняти такі слушні тези в українській політиці, за які кілька літ тому грозила свого роду анатема й політична смерть.

Український нарід починає

стосувати сьогодні таку політичну тактику, яку з успіхом стосують політично завансовані нації. Англія, напр., має глибоку відразу до перманентних політичних союзів та коаліцій. Але коли й то потрібно, вона готова на альянс навіть з... комуністичною Москвою! Франція Клеманса хотіла відгородити більшовиків від решти світу "колючим дротом", а Франція Лебена й Далайє є союзником — Сталіна! Мусоліні ще кілька років тому вислав дивізії на Бренер, щоб збройно не допустити до "аншлюсу" Австрії до Німеччини, а пізніше став союзником Гітлера на життя й смерть і самодоміг Німеччині до приєднання Австрії. Яку велику еволюцію перейшла, хоч би Польща, в своїх взаєминах з СССР від 1920 до 1932 р. Відзахисанням Європи "перед азіатизмом" — до пакту неагресії з Советами й свідомим невстриванням у протибільшовицькій, навіть ідеологічній боротьбі!

Ось реалізація популярної й непопулярної політики в різних народів. Таке політичне завансування стає вже добром і української нації. Це слід ствердити як добру прогносту на майбутнє. Нема розумнішої політики від політики свого власного, егоїстичного інтересу, реалізованого кожнокчасно згідно з конкретними вимогами даного часу.

**ДЛЯ ПІЗНАННЯ ЖИТТЯ
РІЖНИХ УКРАЇНСЬКИХ
ПЛЕМЕН
ЧИТАЙТЕ ПОВІСТІ З ІХ
ЖИТТЯ**

Наприклад для пізнання життя ЛЕМКІВ:

ФРАНЦ КОКОВСЬКИЙ

з передмовою Богдана Лепкого

ЗА ЗЕМЛЮ**ЛЕМКІВСЬКА ПОВІСТЬ**

Автор цієї повісті служив довгі роки суддею на Лемківщині. А як звиско, суддя може пізнати життя народу так, як лише може пізнати уродженець або священник. Життя лемків у цій повісті змальоване таким, яким воно є. Автор нічого не підкреслює ні згоджує. Він ні навчає, ні моралізує. Як суддя старіється писати по правді: малює велику любов лемків до праїдної землі, його, старини звичаї, що часто зударюються з писаними законами держави. Люб до землі й праїдного звичаю зударюється ще з любов'ю до лішої людини, і так повстає складна картина життя цього преїдального українського племені, що на своїй малорозраїній землі та серед несприятливих життєвих умов зберігає свою рішуну землю, свої старовіські звичаї й віру.

Виданий український письменник Богдан Лепкий у передмові до повісті подає багато невідомого про лемків та авторів. Всі розмови в повісті йдуть лемківською мовою, але автор обікції розуміння цієї мови додаванням на кінці книжки словничка лемківських слів.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ

Замовлення слати до:

"Свобода", JERSEY CITY, N. J.

**ВОЛИНСЬКИЙ НАРОДНИЙ
ПРОМИСЛ**

Український народний промисл Волині знаний від дуже давніх часів. Умовини життя не завжди сприяли його розвитку. А війна зовсім його підірвала. Проте, хоч як важко йому було, він зберіг національно-волинський характер у повній мірі.

В останньому часі дещо змінилось. З одного боку, завдяки інгеренції хліборобської палати, наш народний промисл дістав фаховий нагляд і кращі умови збуту та з другого боку — полав він у чужі руки і вже помітно, як він підпадає під чужі впливи та втрачає колишню чистоту українського характеру та разом із тим і вартість.

Особливо помітне це на деревляних виробках, кераміці і тканинах: домішка чужих елементів, може й мимовільна, надаючи їм характеру штучної мішанини, значно обезцінює їх.

Майже всі ділянки нашого народнього промислу віддано в руки польської, спеціально створеної для цього кооперації в Луцьку, "Базар Людовий". Ця кооператива веде в Луцьку й Рівному крамниці з мистецькими народними виробами, та крім цього скуповує вовну й селянські полотна та льняні конопляні волокна.

Не можна сказати, щоби "Базар Людовий" зовсім не відчував особливостей українського народнього мистецтва Волині. Виставлені ним льякити, поліщуків і поліщуків Волині дуже добрі (якби трохи не переборщені "під шопку"). Але вже й на льяльках і на всьому іншому відчується чужий смак, підхід і руки. Таким способом, замість збереження й розвитку народнього мистецтва Волині, йде його деформування й виродження. Те саме, що з "луцькими" килимами, які виробляють негуцьські руки.

Найбільше лихо в тому, що інструктори, яких утримує хліборобська палата, не українці й не можуть вчитися в нашу творчість.

А цю справу так легко поправити й увести на природний шлях: заангажувати наших мистців-волинців.

Інакше наше народне мистецтво швидко набере характеру інтернаціонального майстрування.

В. О.

І то правда.

— Куме, як то може бути, що ви маєте чорні руси і сиву голову?

— А, бо мої вуси дають літ молодіші від волосся на голові.

Карел Чапек.

ГОРДУБАЛ

КНИГА ПЕРША.

15)

Гордубал сідає й серце йому колотиться. "Думаєш, ліду Якиме, що — скоро?"

Яким задумано кліпає очима. "А Бог знає. Чи довгож живе людина?"

"А скільки ти маєш літ, Якиме?"

"Скільки тобі літ?"

"А цього не знаю. Нашо знати?"

Ага, нащо знати, відіхнув Юрай, нащо знати — скажм, що собі думає Поляна? Там долі чоловік цим мучиться, але тут — ну, думай собі, що хочеш серденько: колиб ти було щасливе, то не думало. Довно, як це все далеко звідти, так далеко, що аж сумно. Чоловік сам — наче й на себе дивиться з такої великої висоти, як бігає по дворі, люте, й передумує, а тимчасом це тільки роздратована комаш-

ка, яка не знає, що й куди. Великий спокій обгортає Юрая, такий великий, що аж наче болить. Подивіться на нього, такий хлоп-велетень, а зідхає, зідхає під тягаром потуги. Ах, тепер ще не хотілося устати й нести це додому, та що не хочеться — не може. Тихо, тихо лежати, щоб оте в мені вляглося і загладилось; можна днями й тижнями так лежати й чекати, доки воно само собою вгамується, хай крутиться небо, хай віл нагне голову до людського обличчя й запорскає, хай сучасик подивиться, чи то була не камінь? А вжеж, це камінь, скоп на нього, виробляй свої штучки й чувай. З розпінтими руками, лежить Гордубал навазак; нема Гордубала, нема й Поляни — тільки небо й земля, вітер і дзвоніння череди. Розпливаються хмари й ні-

чого по них не залишиться, ані стільки, як коли дихнеш на скло. Нашо знати? Дивись. І Бог дивиться. Яке велике око, спокійне як погляд вода. Цей вітер, це наче сам час те че й шумить: де його стільки береться? А нащо це знати?

Настає вечір, і Юрай вертається додому, йде полониною й пропадає в лісі, легко й довго йдеться; вже в нім улежався тягар спокою й не мусить ані вважати. Гаразд, Поляно, гаразд, вже й на очі тобі не буду показуватися, двір занадто малий для двох. Знайдеться в когонебудь праця, а коли ні, то сяду тут десь на горі й чекатиму, чекатиму до ночі. Чом ні? Чи довгож живе людина? Навіщо, прошу тебе, мають собі перешкоджати дві комашки, місяць є досить, навіть не збачеш; де його стільки береться; а я — можу дивитися і здалека. Слава Богу, досить є тут гір, звідки чоловік може дивитися додому. Створителів аж на комір може вилізти й дивитися додому сам на себе. Так, як хмари підносяться — й розпливаються як віддих.

Вже давають череди, а Гордубал іще сидить на лісовій

межі з китичкою полуниця у руці й дивиться додому на той долий червоний дах. Двір видіти як на долоні; взяти сюди Гаїфку й показати їй — дивись, Гаїфко, чи не виглядає це, як цяцяка? На двір виходить малесенька ясна постать і стоїть, стоїть. А тут, дивись, й зо стайні виходить темна постать, йде до неї й також стоїть. І не рушається — як цяцяки. Комашки ворухились вусиками й бігалиб, а люди — дивніші: стоять одне проти одного й нічого. Нашо знати, що так довго, так непо-рушно стоїть; аж моторошно стає — страшно, що стоять так без руху. А де той спокій, Юрай, що ти його ніс з горі? Набрался ти там забагато чогось, а воно — смуток; розкинув ти руки, а тепер несеш хреста. А ті двоє там долі стоять, стоять — о Господи, хай уже заворушаться! Тут ясна постать відірвалась і зникла; темна стоїть, не ворухиться.

Із китичкою полуниця вертається Гордубал — не має нічого, крім цієї китички, й ще її забуває надворі. Четверо людей при вечірнім столі; ма-

ло не почав, я бачив серну, Гаїфку, але не скаже нічого, слова йому застрягають у горлі, Поляна не їсть, біда, мов з хреста знята, Степан хмуриться над тарілкою, кривить уста, криштить хліб між пальцями, нарешті гримнув ножем і біжить геть, начеб мав задумитися.

"Що з вуйком Степаном?" — шепче Гаїфка.

Поляна нічого, збирає тарілки зо стола, посиніла, аж їй зуби кланцяють.

А Гордубал виріжається до корівки, Лиска обертє до нього голову, аж ланцюгом деренчить, що є, газдо, чого так голосно дихаєш? Ех, Лиско, нащо знати, нащо знати — але тяжко це, тяжко, ніж ланцюг. Там на горі мій дзвоник дзвіночком, ти та я — скільки там місяць! Але серед людей тісно — троє людей, Лиско, а так тісно серед них! Не чуєш, як деренчать їх ланцюги?

XI.

Упився тої ночі Маня, як скотина впився; не тут у Крижови, але аж у Товчемеші в жиди, побився з парубками, а либонь і поколовся, хто зна;

аж ранком вернувся, опухлий і побитий, а тепер висипляється в стайні. Коні мусів би напоїти, думає собі Юрай, та не хочу мішатися до твоїх справ: Коли не балакати до коней, то добре; сам можеш про них дбати. А Поляна — як тинь, краще її не бачити. Діла Твої, Господи; що зобиш?

А гаряче, гаряче як перед бурею, мухи докучають, ох який поганий день! Юрай шкандибав до садка за столоду; але й тут якое — що тут? Сама кропива стирчить, а на цю тут стільки черепків, таке нехлюйство. Як тинь та Поляна; поряється десь у коморі й нічого — Бог з тобою; але знаєш, тяжко тут чоловікові. Гордубал мє собі заклопотано вогуку потилицю. Ой, буде буре, Степан мусів би привезти сіно додому...

Гордубал через пліт і обходить село задами, подивитись на небо, що та як. Село ззаду — наче дивиться со споду на стіл, саме грубе дерево й тесанина; і начеб тебе ніхто не бачив, наче граєшся з цілим світом у скованку; лиш плоти й лопух, обіджена гусінню ка-

пуста, а тут якийсь смітний, блекота, дурман і цигани, циганські вози за селом — Юрай стає й вагається! Боже, куди це я заблудився! Поляна лишлася сама, Степан без пам'яті в стайні... Гордубалові затремтіло серце. Чортби узяли циганку, як-навмисне сидить тут на землі, стара відьма, й скає циганчата.

"А чого треба панові?" — скрегоче циганка.

"Циганко, циганко", видушує з себе Юрай, "можеш мені зварити напій кохання?" (Далі буде).

**НА
РОЗПУТТІ**

Історія одної родини. Написав Р. Д. Савчак. З передмовою Л. П. Нидермюль. Ст. 128. Видавництво "Українська бібліотека". Видавець Іван Тиктор, Львів.

Оповідання одного адвоката, що через помилюване виховання не вдалося йому діти.

Ціна 50 центів.
Замовляйте в "Свободу":
"Свобода"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

(Написав: Лаймен Брайсон).

думок своїх сусідів? Не треба забувати, що нові думки все видаються „дивними“. Але у вільних краях ніхто не боїться їх голосити. Правда, на початку люди можуть сміятися з того, хто їх голосить, але кінець-кінців нові думки приймаються і їх автор стає переможцем. У цім власне полягає поступ. Я думаю, що модерна індустріальна система

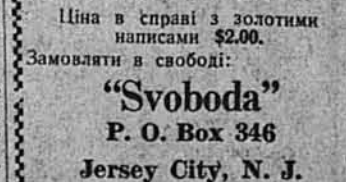
— Не вмів.

— Чи ви, Степане, вмієте фліртувати?

— Ні. Був колись такий час, коли я думав, що розуміюся на флірті, але ця історія скінчилася щільно бом...

81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

Учень: — Всі гудзики в моїх штанів пообривалися, крім одного. На тому одному тяжить тепер уся відповідальність...

На ставі плавають пиші, розкилені чаші водних цвітів, улюблені ласощі бобрів. Далі шувари та густі хащі скривають дві кіпцеваті хатини з галуззя, із виходом, збудованим глибоко під водою.

Тут терпеливий, глядач, скрившись на поблизькому дереві, може підглянути чудову тайну ставу. Батько родини бобрів, переконалися, що не грозить ніяка небезпека, дає сигнал. Тоді мати з молодими випливає і виходить на недалеку купину (острівець) і дослівно дає кожному з бобрят у лапки кушник доволі грубої галузки. Бобрята обгризають галузки, ніби діти качани кукуру-

ПАСАЖИ

На світліні бачимо
ся в Шотляндії по заті
жінок не подають,

На світліні бачимо дві американки, що опинилися в Шотляндії по затопленні „Атені“. Назвиц тих жінок не подають.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПІТЬ ІМ ПОТРІБНІ КНИЖКИ!

Не досить післати дитину до школи. Треба їй ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоб заохотили її читати.

Ось Вам вибір таких книжок для дітей:

ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) найновіше видання. Львів, 1939. 45 ц.

ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанки для 2. класу) М. Матвійчука. 50 ц.

ТРЕТЯ КНИЖЕЧКА (читанка для 3. класу) М. Матвійчука. 60 ц.

ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука. 75 ц.

ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частинах. Зладив Ф. Колесса. 75 ц.

СПІВАМО, збірничок пісень на два голоси для шкільної молоді. На весняне свято пісні. Зладив Ф. Колесса. 20 ц.

ЗБІРНИК НАРОДНИХ ПІСЕНЬ. В укладі на три голоси для ужитку шкільних хорів. Зладив Ф. Колесса. 60 ц.

СПІВАНІК для дітей дошкільного та шкільного віку. Зладив Михайло Гайворонський. 30 ц.

МАЛИЙ БАНДУРИСТ, збірка пісень для дітей. Підбрав і впорядкував Михайло Таранько. 20 ц.

ДИТЯЧІ ЗАБАВИ, зібрав і впорядкував Михайло Таранько. Містить гарні забави і пісні для дітей з музикою до пісень. 35 ц.

СЕРДЕНЬКИЙ ВІНОЧОК, візанка святочних бажань для українських дітей. Зміст: Бажання на іменини або уродини, на Новий Рік, на Великдень, на Різдво, на Свято Матері. Також декламації на Свято Матері. 30 ц.

ПРИГОДИ РОМКА БОМКА. Я. Вільшенка. Веселі вірші з малюнками для добрих дітей. 30 ц.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ для дітей, в 4-ох частинах.

Часть 1. Київське князівство

2. Галицько-Волинська держава

3. Козацьчина

4. Україна в неволі.

Друковано гарним читним друком з багатьма ілюстраціями М. Фартуха. Кожна частина 20 ц.

Всі 4 частини 75 центів

МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крипакевича. 15 ц.

МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович. 35 ц.

БІБЛІЙНІ ОБРАЗКИ. Перші початки науки релігії. о. С. Біленький. Ілюстровані. 35 ц.

ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЧЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький. 50 ц.

ДЛЯ УЧИТЕЛІВ:

МЕТОДИКА правописних і словесних вправ з додатками, диктати, зразки говірок і спис висловів. Практичний підручник для вчителів і кандидатів учительського знання. Зладив д-р Кость Кисілевський. 65 ц.

МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до навчання перших початків українського письма. Зладив М. Матвійчук. 75 ц.

Замовлення слати:

"SVOBODA"

P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

Степан, Мусичук.

ШКОЛА, РІДНА ШКОЛА

Школа, Рідна Школа,
Українська Школа.
Забрели діти,
Як на весні бджоли.

Дівчатка як рожі,
Як гвоздики хлопці,
Опалені личка
Літцем на сонці.

А мені здається,
Що це лав пшениці,
Волошки у житі,
В городі хосиці.

Як гляну на вас я,
Українські діти,
Серденько радіє
І хочеться жити.

Серденько радіє
І нема обави,
Що ворог потопче
Прадідівську славу.

II.

Гей, діточки, квіточки!
Багато вас в час, багато.
Ох, які живи багаті,
Будуть живи і вінки.

Хай ликує ворог там,
А ви ходіть всі до школи
І вчіться жити на волі,
Відбудуємо рідний храм.

У неволі рідний край?
Знищася кат до загину?
Готуйтеся діти до чину,
Господи вам помагай!

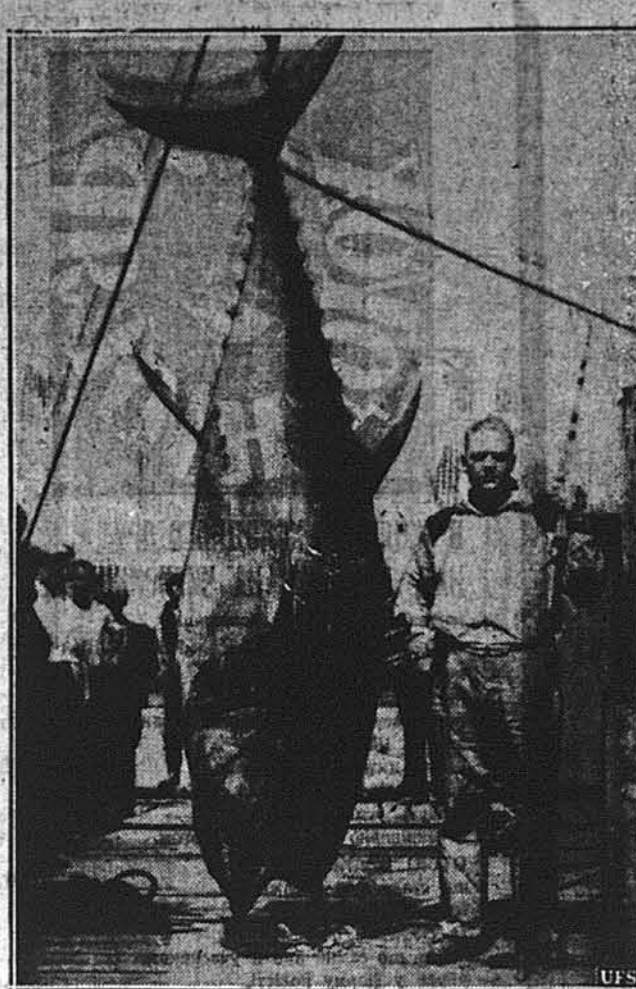
III.

Як гляну на вас я, діточки,
На ваші очка усміхнені,
На личка сонічком спалені,
Я бачу всі наші вікні:
Вільні князівські добні давні
І козацькі походи преславні,
Бацу поля й вільні степи.

О, хтож нам верне волю ту?
Хто має стати за державу,
За рідних предків нашу славу?
Хто створить в нас нову добу?
На вас, о діти, це надії,
Бо в вас нові, молоді мрії,
Творить же силу молоді!

КУПУВАННЯ ЖИНОК.

Поліційний суддя в Судборі, Онт., зчудувався, коли довівся від Миколи Літтури, 32-літнього українця, що в Судборі можна купити собі жінку, якщо чоловік має за це. Це виявилось у зв'язку з "жінкою" Літтури, котра вважалась за жінку Миколи за те, що грозила йому смертю, якщо схоче його покинути. Згадана жінка, якої імени суд не виявив, прибула з Форт Вільям, законотрагована жити з Літтурою як жінка за ціну \$500. На розпирі жінка виявила, що по двох тижнях такого співжиття виникло між ними стільки клопотів, що вона рішила його покинути. За це Микола їй погрожував револьвером. Суд покарав Миколу на 20 доларів з коштами за посідання револьвера, а крім того казав йому зложити 200 доларів за поруки, що буде сидіти тихо. Жінка може собі спокійно відійти, бо нема найменшого сумніву, що ця жінка була куплена, замінив суддя.

СВІТОВИЙ ОСЯГ.

Світовий осяг мав Дж. Френк Джансон з Гвайтстон, Л. Ай., котрий зловив недалеко Ліверпулю, Нова Шотландія, туну, 10 стіп і 2 цалі довгу. Щоб заладувати її на корабель, забрало 2 години і 27 минут.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. Я. Місячні збори Тов. Вільних Козаків, від. 316, відбулися в четвер, 14. вересня, в У. Н. Домі, 831 Джозеф Еве, точно в годині 8. вечір. Проситися всіх членів прибути на ці збори і вислухати звіту урядників, як рівножє кілька головних членів, котрі мусять бути подолжені на цих зборах. — П. Ковтун, гол.; К. Кульчицький, кас.; В. Іванів, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдності, від. 163, відбулися в п'ятницю, 15. вересня, в Клубі Горроу, 847 Н. Френклін ул. На порядку дня є важкі справи до вирішення, тому обов'язком всіх членів є бути на цих зборах. Початок у год. 8. вечір. — Уряд.

КІНГЛЕНД, О. Місячні збори Стриштва Н. З. П. Д. Марі, від. 112, відбулися в неділю, 17. вересня. Збори зачнулись зараз по Св. Божий так, як звичайно, в церковній галі. Проситися всіх членів зійтись на час призначений. Пригадуємо догучі виправити свої довги. Хай жадна вас собі так не легковажить того, що коли прийти за колекцією до хати, то, на жаль, членів сховається, нібито нема її вом; здибайся з нею на улиці, обіце принести і так не принесє. Тож на цих зборах будемо цю справу рішати. Котра членів не вирішиє свого догуча на зборах, буде суспендована. — Марія Ліско, прес.; Катерина Габрієльська, фін. секр.; Софія Лазука, кас.; Домініка Романович, рек. секр.

ПІЕНФІЛД, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбулися в п'ятницю, 15. вересня, в год. 8. вечір, в домі, де звичайно. Просити всіх членів прибути на час, бо є деякі справи до подолання. — М. Шенюк, секр.

ЛОРЕН, О. Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 50, відбулися в 17. вересня, в годині 1. пополудні, в галі, де звичайно. Просити членів прийти на час і в більшому числі, бо є деякі справи до подолання. — М. Шенюк, секр.

МІЛВОКІ, ВІС.

Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 103, відбулися в суботу, 16. вересня, в годині 7. вечір, в церковній галі, 1231 Скот Стр. Проситися всіх членів і членів, місцевих і позамісцевих, прийти на збори точно на призначену годину, бо є багато важких справ до подолання. Догучі членів напоминається прийти і вирішити свої забори, бо щоб потім не була нарікання. Кожний член добре знає, що кожного місяця по 15-тим в суботу треба заладувати свою місячну вкладку. Просити всіх членів привести з собою бойди по одному новому членові. Секретар аніше до Тов. і до У. Н. Союзу. — Т. Танін, прес.; П. Стецук, кас.; Т. Барсуку, секр.

ПОРКВІЛ, О. Спеціальні збори від. 77. У. Н. С. відбулися в неділю, 17. вересня. Присутність всіх членів коменча. Мусимо подолати деякі фінансові справи як також і старатися дістати нових членів. — Михайло Йоган, секр.

ШКАГО, ІЛЛ. Звичайні збори Стриштва Благоушешення, від. 125, відбулися в неділю, 17. вересня, в год. 12:30 сполудня, в парохіальній галі при Оклей і Райс ул. — А. Куропас, прес.; Р. Сидорик, кас.; І. Подола, секр.

ЯК МІН ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

АЛЕНТАВІ, ПА.

На мейову акцію.

З нагоди 25-літнього ювілею подружжя Дмитра і Марії Рудаківичів влаштовано в їх домі 27 вересня, в. р. маленьку гостину. На ту годину зібралась найбільша родина. Серед гарної збави прийняв де забули і тро рідний край, та на завіт Михайла Рудаківича, щоб зложити жертви на маловантаж місцевій церкві і на мейову акцію, вони відгукнулись прихильно і жертвували \$10.85. Збіркою займався Ю. Рудаківич. З того вислано через Обеднання на мейову акцію \$5, а решту на маловантаж церкві.

В цю напружену для нашого народу хвилину ми всі повинні збільшити свою жертвенність, так, як це роблять інші народи. Бо визволення наше може наступити тільки тоді, коли ми всі будемо для нього спільно працювати.

Юлія Рудаківич.

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

З прощання на народню цілю.

Для 27 вересня хорі з Бетлегем і з Істон, що є під орудою одного директента п. А. Гринькова, влаштували своїй двійний членів, панні Славі Могильський, прощальну збаву, з нагоди її відіду до Нью Йорку на дальні студії, як медична лікарка. Панні Славі Могильський все брада життєву участь в українським громадським житті і через це її товаришки і товариші бажали її як сая попрощати і вручити дарунок. Збава випала гарно, виголошено чимало гарних промов із захлидком до молоді зберегати свою національну свідомість, а накінець, та заміня М. Брусю переведено на народню цілю збаву, що тривала \$4.75. Ці гроші мейово — через Обеднання. Зложили Бетлегемський хор і І. Могильський по \$1; по 50 ц. — М. Рибак, В. Могильський, М. Брус; А. Гриньків 25 ц.

МЕНЧЕСТЕР, Н. Г.

З ювілею на народню цілю.

Для 2 вересня в. р. місцеві громадяни зробили несподіванку для громадян Миколи і Марії Ковальчук з нагоди 25-літнього ювілею їх подружжя, і з тої нагоди влаштували в салі українського громадянського клубу збаву та обдарували їх гарним дарунком. Під час гарної збави збаву слово Ю. Латків, 4. побажавши ювілянтам усього добра, пригадав на лінійку важку для українського народу хвилину, та закликав зборити якусь жертву на мейову акцію. Збіркою займались панні Марія Булак і Ю. Латків. Зложили зложили: ювілянти М. і Марія Ковальчук \$2; по \$1: В. Голова, М. Погребельський, І. Білик, А. Осолінський, по 50 ц.: Ю. Латків, Н. Заборотний, Г. Лесюк, М. Добрянський, О. Булак, Т. Голомбовський, Н. Маркович, В. Петрів; решта дрібними. Разом \$13.50, котрі вислано через Обеднання.

Ю. Давид.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА".

ЗАВЖДИ

Найкраща услуга вимагає в кожній дрібній особистій увазі. Таким чином ніякої подробиці не переочитється і не за-небгається.

Ще від 1900 року гаслом цієї фірми є: дати кожній родині особисту увагу й заінтересування — завжди.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 28 St., Bayonne

Phone: 4-5889 Phone: 4-5844

МОЛІТЬ!!!

Страшний момент, стоїть гармат, Неві руїни, помирає. За що в радях десь тече брат. Чи ще голодні циганарища? Ні! Час настів, що Божий гнів На злих тривоги бе у дзвоні, Звернувши світ до діл від снів, Бо двастих літ неслабє промочі. Я чуло жаль, так шок по нм, Чи він погодиться зо мною? За ті тюрми в гітї чуїм, За ці побі з маскром.

Страшний момент тепер настів, І діл Содоми вже настали: Моліть! Моліть он тих хрестів, Що ви по храмах зруйнували.

"ПАРТС", потрібні до направ-лення всяких печей, "ренджів", "форсіс", "огрівачів води" і т.п., як також цілі печі впро-робляє: 1939.

STOVE MANUFACTURERS CORP.

182 Mulberry St., Newark, N. J.

ЗАНЕДБАНИ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

ведуть до безпотрібного терпіння.

Аналіза крові, дулі "Екс", аналіза сечі, медична екзамінація

ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ

запевняють удачу діагнозу.

Ревматичні стани, "Гей Фішер", астма, клопотні відходолові кишки, піхура, залоз і нирок лікується модерним

спробами. — ПОРАДА ЛАРОМ.

DR. DE RUHA

128 East 86th St., New York City.

Кожного дня від 10-2 год.

і від 4-9 год. в неділі від 10-2.

Особна жадання для жінок.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

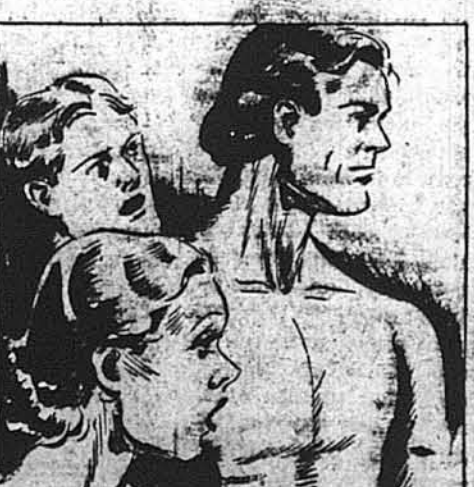
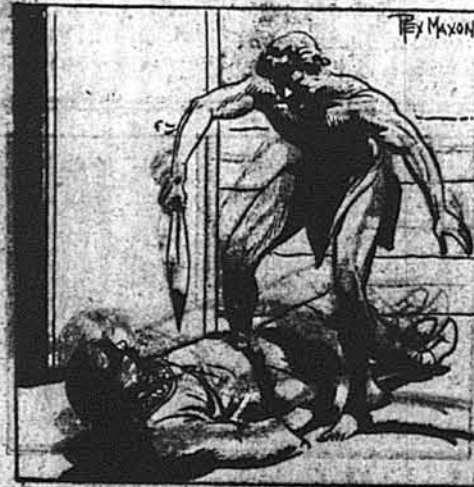
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урадові години: рано від 10 до

12. Вечір від 6 до 8, а в неділі

рано від 10 до 12.

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

Форос лежав як довгий на землі, а над ним, з мечем у руках, стояв немов тигр Тарзан. Форос вдвпався в очі Тарзана і спокуював, чи можна числити на його милосердя. Але очі Тарзана були холодні мов сталь. Форос застогнав: "Пощо тобі мене вбивати? Пощади мене, а я дам тобі гроші і все, чого забажаєш".

"Я візьму собі сам те, чого бажать", відповів Тарзан. "А тобі раджу сиди тихо, бо згинеш як щур". Тепер Тарзан прихилив двері й підійшов до Вуда та почав розтинати мотузки, якими той був зв'язаний. Як Вуд був вільний, Тарзан звелі йому те саме зробити з Гонфалею. В той час Тарзан зважував Фороса.

Як тільки він закінчив ту роботу, своїм бистрим слухом він зачув чийсь повільні кроки на коридорі. Кроки зближались до їхніх дверей. Тепер всі вони заверили в тихім очікуванні. Форос мав заткати уста, то не міг крикнути. Але Тарзан побоювався, що без того хтось може увійти до них, до кімнати.

А кроки посувались повільно ближче і ближче. Деколи вони зупинялись. Тарзан уже думав, що це якісь пияци. Колиж бо на пияци кроки були трохи заглухи і затихі. Нагло кроки спинились перед їхніми дверима. Далі двері відкрились і на порозі прийшли побачили вдиво, від якого вони зжахнулись.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th St., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ

В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

767 PROSPECT AVENUE,

(near E. 185 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Melrose 5-8577

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА".